Dziennik Urzędowy
Unii Europejskiej

PL
Seria L

2026/2297

20.10.2026

ZALECENIE KOMISJI (UE) 2026/2297

z dnia 16 października 2026 r.

w sprawie monitorowania obecności azotanów i azotynów w paszy oraz zapobiegania becności azotanów i azotynów w niektórych materiałach paszowych

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Panel ds. zanieczyszczeń w łańcuchu żywnościowym (CONTAM) Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności („Urząd") przyjął w 2020 r. ocenę ryzyka związanego z występowaniem azotanów i azotynów w paszy ([1]).

(2) Urząd stwierdził potencjalne zagrożenie dla zdrowia przeżuwaczy związane z obecnością azotanów w paszach objętościowych i włóknistych oraz w produktach z nich otrzymywanych. Nie można było ocenić ryzyka dla zdrowia wynikającego z narażenia na azotyny u zwierząt utrzymywanych w warunkach fermowych i zwierząt domowych, ponieważ nie były dostępne żadne punkty odniesienia ani szacunki dotyczące narażenia.

(3) Urząd stwierdził między innymi potrzebę posiadania większej ilości informacji na temat obecności azotanów i azotynów w paszach objętościowych i włóknistych oraz ich produktach pochodnych, a także obecności azotynów w produktach i produktach ubocznych z buraków cukrowych i trzciny cukrowej oraz z produkcji skrobi i napojów alkoholowych.

(4) W dyrektywie 2002/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ([2]) ustanowiono maksymalne poziomy azotynów w materiałach paszowych, z wyjątkiem kiszonki, produktów i produktów ubocznych z buraków cukrowych i trzciny cukrowej oraz z produkcji skrobi i napojów alkoholowych, a także w mieszankach paszowych pełnoporcjowych.

(5) Należy zachęcać rolników do stosowania dobrych praktyk w celu zapobiegania wysokim poziomom azotanów i azotynów w paszach objętościowych i włóknistych oraz w produktach z nich otrzymywanych, a podmiotom działającym na rynku pasz należy zalecić stosowanie dobrych praktyk w celu zapobiegania wysokim poziomom azotynów w produktach i produktach ubocznych z buraków cukrowych i trzciny cukrowej oraz z produkcji skrobi i napojów alkoholowych. Można to osiągnąć poprzez stosowanie zasad określonych w załączniku do niniejszego zalecenia.

(6) Należy zatem zalecić monitorowanie zawartości azotanów i azotynów w niektórych materiałach paszowych oraz określić zasady zalecania stosowania dobrych praktyk w celu zapobiegania wysokim poziomom azotanów i azotynów w niektórych materiałach paszowych.

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

1) Zaleca się, aby państwa członkowskie, przy aktywnym udziale rolników i innych podmiotów działających na rynku pasz, monitorowały obecność azotanów i azotynów w paszach objętościowych i włóknistych oraz ich produktach pochodnych, a także obecność azotynów w produktach i produktach ubocznych z buraków cukrowych i trzciny cukrowej oraz z produkcji skrobi i napojów alkoholowych.

2) Państwom członkowskim i podmiotom działającym na rynku pasz zaleca się przekazywanie Urzędowi danych w celu zestawienia tych danych w jednej bazie danych zgodnie z wymogami wytycznych Urzędu dotyczących standardu opisu próbek (SSD) dla żywności i paszy oraz dodatkowymi szczegółowymi wymogami Urzędu w zakresie sprawozdawczości ([3]).

([1]) Panel EFSA ds. zanieczyszczeń w łańcuchu żywnościowym (CONTAM), 2020 r. „Scientific Opinion on the risk assessment of nitrate and nitrite in feed" (Opinia naukowa w sprawie oceny ryzyka związanego z występowaniem azotanów i azotynów w paszy). Dziennik EFSA2020;18(11):6290, 110 s. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2020.6290.

([2]) Dyrektywa 2002/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 maja 2002 r. w sprawie niepożądanych substancji w paszach zwierzęcych, Dz.U. L 140 z 30.5.2002, s. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2002/32/oj.

([3]) https://www.efsa.europa.eu/en/call/call-continuous-collection-chemical-contaminants-occurrence-data-0.

3) Zaleca się, aby państwa członkowskie uwzględniały zasady określone w załączniku przy zalecaniu rolnikom i innym podmiotom działającym na rynku pasz środków mających na celu ograniczenie obecności azotanów i azotynów w paszach objętościowych i włóknistych oraz ich produktach pochodnych, a także obecności azotynów w produktach i produktach ubocznych z buraków cukrowych i trzciny cukrowej oraz z produkcji skrobi i napojów alkoholowych.

Sporządzono w Brukseli dnia 16 października 2026 r.

W imieniu Komisji
Olivér VÁRHELYI
Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK

Zasady zapobiegania i ograniczania zawartości azotanów i azotynów w paszach oraz ograniczania narażenia zwierząt na azotany i azotyny

1. Należy stosować dobre praktyki rolnicze w celu zapewnienia, aby poziom azotanów w paszy był tak niski, jak to jest racjonalnie osiągalne, poprzez zapewnienie dobrych warunków uprawy i zwrócenie szczególnej uwagi na stosowanie nawozów azotowych (unikając nadmiernego i późnego stosowania). Znane czynniki powodujące akumulację azotanów w roślinie obejmują suszę, pochmurną lub zimną pogodę oraz stosowanie niektórych środków ochrony roślin.

2. Poziom azotanów zależy również od etapu dojrzałości (młodsze rośliny zawierają zazwyczaj wyższy poziom azotanów, który spada wraz z dojrzewaniem) i części rośliny (większość azotanów znajduje się w dolnej części łodygi). Dlatego zbiór roślin, gdy są bliskie dojrzałości, oraz podniesienie wysokości głowicy tnącej tak, aby selektywnie omijać podstawy łodyg, zmniejsza ryzyko toksyczności azotanów.

3. Pasze objętościowe i włókniste o dużej zawartości azotanów najlepiej jest zbierać na kiszonkę i stosować w postaci kiszonki, ponieważ proces fermentacji podczas kiszenia paszy zmniejsza poziom azotanów, gdy przeprowadza się go w dobrych warunkach.

4. Należy zapewnić, aby woda wykorzystywana do pojenia zwierząt lub do produkcji pasz zawierała niskie poziomy azotanów (np. poniżej 200 mg/l).

5. Należy kontrolować obecność azotanów w paszach, o których wiadomo, że zawierają wysokie poziomy azotanów, w szczególności w warunkach pogodowych lub produkcyjnych, o których wiadomo, że powodują wyższe niż zwykle poziomy azotanów. W przypadku gdy badanie przesiewowe wskazuje na możliwość wysokiego poziomu azotanów, właściwa jest analiza ilościowa. W przypadku bardzo wysokich poziomów azotanów (np. ponad 4 000 mg/kg w stosunku do paszy o wilgotności 12 %) należy unikać karmienia tą paszą zwierząt ciężarnych i ograniczać udział tej paszy w dawce pokarmowej dla innych zwierząt.

6. Należy zapobiegać wysokim poziomom azotynów w produktach i produktach ubocznych z buraków cukrowych i trzciny cukrowej oraz z produkcji skrobi i napojów alkoholowych poprzez unikanie lub ograniczanie zakażeń bakteryjnych. Materiałów paszowych zawierających ponad 200 mg/kg $NaNO_2$ (w odniesieniu do paszy o zawartości wilgoci 12 %) nie należy stosować w żywieniu zwierząt.